

LESoL Online Symposium 2, Μυτιλήνη 20/02/2019

ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΑΚΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΤΟΠΙΑ

Η περίπτωση της Μυτιλήνης

Δάφνη-Νικολέττα Χριστουλάκη

Γλωσσικό- Σημειωτικό τοπίο

- Γλωσσικό τοπίο: οι τρόποι με τους οποίους η γραπτή έκφραση της γλώσσας εμφανίζεται στο δημόσιο χώρο
- Η γλώσσα δεν είναι η μόνη όψη του ΓΤ που μπορεί να εξεταστεί
- Η γλώσσα θεωρείται ενταγμένη σε έναν βιωμένο χώρο που μπορεί να εξεταστεί με όρους «ροών, διαδικασιών και κοινωνικών πρακτικών» (Stroud & Mpendukana, 2009: 364)
- Σημειωτικό τοπίο: ο δημόσιος χώρος στον οποίο υπάρχουν στοιχεία που είναι αποτέλεσμα ανθρώπινης δράσης και παρέμβασης, καθώς και διαδικασιών κατασκευής νοήματος (Jaworski & Thurlow, 2010: 2)

Αναταραχή (turbulence)

- Μια δυναμική αλλαγής η οποία γίνεται φανερή σε βάθος χρόνου
- Σημειωτικές τάξεις αντιπαρατίθενται, μεταβάλλονται και συγκρούονται, εναλλακτικές τάξεις εγκαθιδρύονται σταδιακά
- Οι διαδικασίες μέσα από τις οποίες αυτό συμβαίνει “ξεσκεπάζουν” τα στρώματα συγκροτημένων νοηματικών και ενδεικτικών σχέσεων που συνέθεταν την προηγούμενη κατάσταση
- «juxtaposition of bodies, signs and places» (Stroud 2016: 14)
- Συγκρουσιακό ΓΤ: το ΓΤ ενός τόπου σε περιόδους εντάσεων, μεταβολών και ανακατατάξεων, ένα ΓΤ σε αναταραχή (πρβλ. και Canakis 2018, Kitis & Milani 2015)

Μελέτη γλωσσικού τοπίου

- Πρώτο κύμα

Ποσοτικές μέθοδοι, λεπτομερής καταμέτρηση και καταγραφή στοιχείων του ΓΤ

Ορισμός του ΓΤ από τους Landry & Bourhis (1997):

Η γλώσσα των πινακίδων στο δρόμο, των διαφημιστικών πινακίδων, των ονομάτων των δρόμων, των τοπωνυμίων, των πινακίδων στα εμπορικά καταστήματα και των δημοσίων πινακίδων σε κρατικά κτήρια συγχωνεύεται για να σχηματίσει το ΓΤ ενός συγκεκριμένου πεδίου, μιας περιοχής ή ενός αστικού συνόλου

Εδραίωση σύνδεσης μεταξύ γλωσσικού τοπίου και γλωσσικής συμπεριφοράς

Περιγραφή πληροφοριακής και συμβολικής λειτουργίας των στοιχείων του ΓΤ

Μελέτη γλωσσικού τοπίου

- Δεύτερο κύμα

Σημασία στο ιδιαίτερο συγκείμενο κάθε τόπου και την ανθρώπινη δράση (Blommaert & Maly 2014)

Τα σημεία του ΓΤ ως τοποθετημένα στο χώρο (signs-in-place) μαζί με τις ενδεικτικές και συμβολικές συνδέσεις που ενεργοποιούνται στην ανάγνωση και την ερμηνεία τους (Scollon & Scollon 2003)

Τα στοιχεία του ΓΤ ως πολυτροπικές – και όχι απλώς γλωσσικές– επικοινωνιακές πρακτικές (Blommaert 2013)

Μελέτη γλωσσικού τοπίου

Η ανάλυση του ΓΤ μπορεί να

- «πει ιστορίες σχετικά με το πολιτισμικό, ιστορικό και πολιτικό παρασκήνιό» της (Blommaert, 2013: 41)
- δείξει πώς συνδέεται η διαδικασία συγκρότησης του τόπου με τις καθημερινές, συνηθισμένες αναγνώσεις του γλωσσικού (σημειωτικού) τοπίου
- δώσει πληροφορίες για το πώς οι χρήστες του χώρου σχετίζονται με αυτόν αλλά και μεταξύ τους, συγκροτώντας νοήματα και υποκειμενικότητες

Εθνογραφικές προσεγγίσεις στην ανάλυση του γλωσσικού τοπίου

- Μελετάμε «τις πιο λεπτές όψεις ταυτοτικών πρακτικών που λειτουργούν ως ενδείκτες εκτεταμένων, “δομικών” χαρακτηριστικών της κοινωνικής πρακτικής» (Blommaert & de Fina, 2016: 2)
- Διερευνώνται οι τρόποι με τους οποίους οι διάφορες ομάδες σχετίζονται μεταξύ τους
- Ενδιαφέρει το πώς οι ίδιοι οι δράστες στο ΓΤ το νοηματοδοτούν & βάσει ποιων αξιακών συστημάτων
- Στόχος μια ιστορικοποιητική, διαχρονική μελέτη

Η πόλη της Μυτιλήνης

- Διοικητικό κέντρο Β. Αιγαίου
- Συνοριακή πόλη, εγγύτητα με τουρκικά παράλια
- Σημείο εκκίνησης της «Βαλκανικής οδού» (Canakis 2016)
- Φοιτητούπολη & τουριστικός προορισμός
- Επίκεντρο της προσφυγικής κρίσης (Papataxiarchis 2016)

Περαστικοί και εντόπιοι πληθυσμοί

- Τεράστιοι αριθμοί νεοφερμένων προσφυγικών πληθυσμών μέσα 2015
- Πλήθος ανθρώπων που έρχονται λόγω της έκρηξης της προσφυγικής κινητικότητας
- Ντόπιοι & μόνιμοι κάτοικοι της πόλης
- Διαρκής τουριστική δραστηριότητα

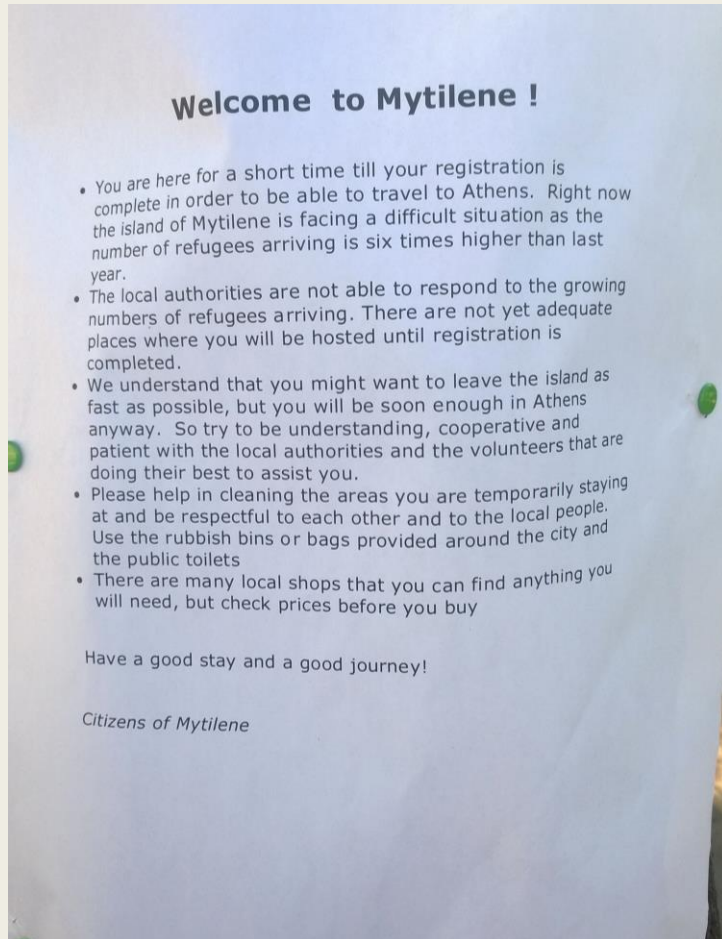
Η τουρκική & η αγγλική γλώσσα στο ΓΤ της Μυτιλήνης





Στοιχεία του ΓΤ που απευθύνονται σε προσφυγικούς πληθυσμούς

Λατινικό αλφάβητο



09/2015

BASIC EVERYDAY PRODUCTS LIST

PRODUCT / SERVICE	QUANTITY	IMAGE	INDICATIVE PRICE RANGE €	PRODUCT / SERVICE	QUANTITY	IMAGE	INDICATIVE PRICE RANGE €
WATER	1 L.		0.70 - 1.00	SOUVLAKI / PIE	1 piece		1.20 - 1.50
MILK	1 L.		1.00 - 1.50	CIGARETTES	1 pack		4.00
COFFEE (hot or cold)	1 cup or glass		1.00 - 1.80	DIAPERS	60 pieces		10.00 - 15.00
TEA (hot or cold)	1 cup or glass		1.00 - 1.20	SANITARY NAPKINS	10 pieces		1.00 - 1.50
BOTTLED WATER (COCA COLA, SPRITE, ETC)	330 ml can		1.20	SIM CARD	1		0.50
BOTTLED WATER (COCA COLA, SPRITE, ETC)	1.5 L. bottle		2.50	TAXI (PORT - KARA TERFI)	1 - 4 persons		10.00
JUICE	1 box		1.00 - 1.50	PUBLIC WC USE			0.50
BREAD	1 piece		1.00	MOBILE PHONE POWER CHARGE (for a few minutes)			0.50
CHOCOLATE (BARS)	1 piece		2.00 - 2.50				
PIZZA (PIZZERIA)	1 piece		1.00 - 1.50				

NOTES

- Prices are lower if you buy something from a hypermarket or supermarket.
- Prices are lower for some very products.
- If anyone charges you much more than the prices above you can complain to the police.

09/2015

Αραβικό αλφάβητο



Εγγραφή της παρουσίας νέων πληθυσμών στο ΓΤ από τους ίδιους



11/2017



10/2017



05/2017

Εγγραφή της παρουσίας νέων πληθυσμών στο ΓΤ
από εντόπιους πληθυσμούς



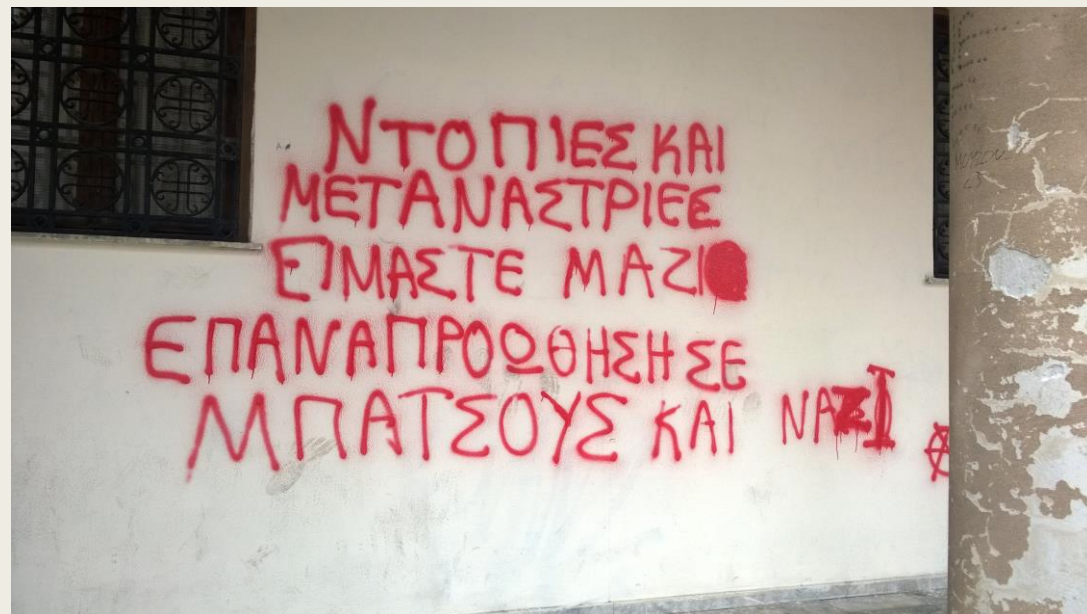
06/2017



10/2017



02/2017



10/2017



09/2015



09/2015

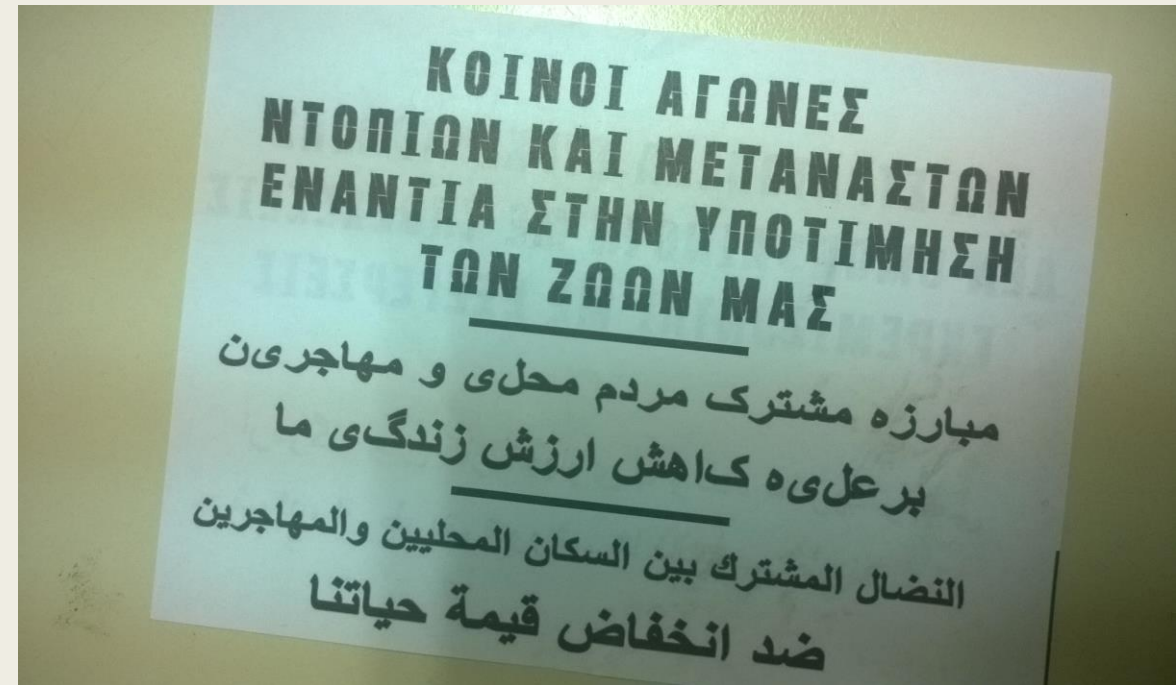


09/2015

Χρήση αραβικού αλφαβήτου σε ανεπίσημα στοιχεία του ΓΤ

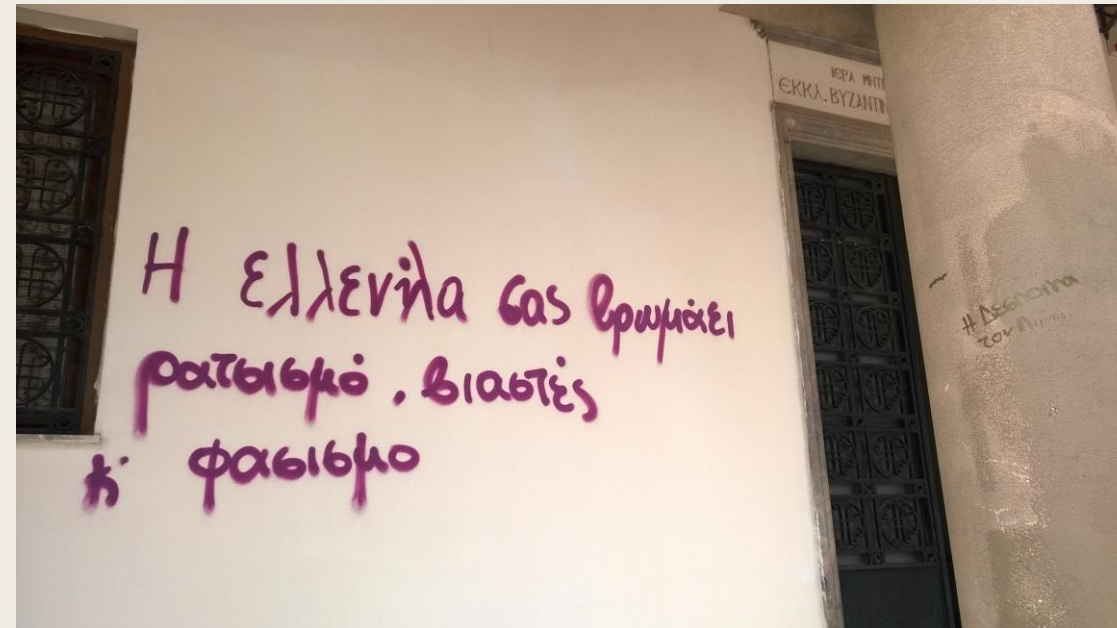


10/2017



06/2017

Διαθεματικότητα στο ΓΤ



05/2018



05/2018

Συμπεράσματα

- Τα επίσημα στοιχεία του ΓΤ δημιουργούνται για τη διαχείριση μιας «εκτακτης κατάστασης» και εντοπίζονται στα σημεία ακριβώς τα οποία αποκτούν σχέση ενδεικτική με την παρουσία των προσφύγων (κάστρο, λιμάνι) (Canakis 2018)
- Το ΓΤ προσαρμόζεται στη μεταβολή με ιδιωτικά σήματα που απευθύνονται στους νέους πληθυσμούς κυρίως με την ιδιότητα του καταναλωτή, αγοραστή, θαμώνα από τα τέλη του 2015 (Χριστουλάκη 2017)

Συμπεράσματα

- Στοιχεία του ΓΤ που δημιουργούνται, απ' ότι φαίνεται, από τους ίδιους τους πρόσφυγες σημειώνουν την παρουσία στο δημόσιο χώρο με το να σημειώνεται η ταυτότητα του δημιουργού, ενώ συγκροτησιακό στοιχείο της ταυτότητας φαίνεται να είναι ο τόπος από τον οποίο ξεκίνησε κάποιος για να φτάσει εδώ
- Τα ανεπίσημα στοιχεία του ΓΤ στα οποία εγγράφεται η παρουσία των νέων αυτών πληθυσμιακών ομάδων χρησιμοποιούν γλωσσικά στοιχεία που απευθύνονται στις ομάδες αυτές όταν πια οι ομάδες αυτές καταλήγουν ακινητοποιημένες στο χώρο (το 2017 και έπειτα)

Συμπεράσματα

- Τα ανεπίσημα στοιχεία του ΓΤ συνεχίζουν, στο ήδη υπάρχον πνεύμα, να καλούν σε μια συσπείρωση γύρω από την ιδιότητα του πολίτη, σώματα που μάχονται να καταλάβουν χώρο σε έναν τόπο στον οποίο η προσφυγική κρίση έρχεται να προστεθεί στην αποκρυστάλλωση της δικής της, οικονομικής και κοινωνικής κρίσης
- Γίνεται φανερή η διαθεματική διεκδίκηση της διεύρυνσης της ιδιότητας του πολίτη ώστε να συμπεριλαμβάνει υποκειμενικότητες που σήμερα περιθωριοποιούνται

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Blommaert, J. (2013). *Ethnography, Superdiversity and Linguistic Landscapes: Chronicles of Complexity*. Bristol: Multilingual Matters.
- Blommaert, J., & De Fina, A. (2016). Chronotopic identities: On the timespace organization of who we are. *Tilburg Papers in Culture Studies*, 153, 1-26.
- Blommaert, J., & Maly, I. (2014). Ethnographic linguistic landscape analysis and social change. A case study. *Tilburg Papers in Culture Studies* 100, 1-29.
- Canakis, C. (2016). Snapshots of the Balkans through Ethnographic Investigation of the Linguistic Landscape. *Punctum*, 2(2), 24-65.
- Canakis, C. (2018). Chronicling the humanitarian crisis in the LL of Lesvos: An ethnographic approach. Ανακοίνωση στο X-Scapes: 10th Linguistic Landscape Workshop, 2-4 Μαΐου 2018, Βέρνη.
- Jaworski, A., & Thurlow, C. (2010). Introducing Semiotic Landscapes. Στο A. Jaworski, & C. Thurlow (Επιμ.), *Semiotic Landscapes: Language, Image, Space* (1-40). London: Continuum International Publishing Group.
- Kitis, E., & Milani, T. M. (2015). The performativity of the body: Turbulent spaces in Greece. *Linguistic Landscape*, 1(3), 268-290.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Landry, R. & Bourhis, R. Y. (1997). Linguistic Landscape and ethnolinguistic vitality: an empirical study. *Journal of Language and Social Psychology*, 16(1), 23-49.
- Papataxiarchis, E. (2016). Being "there": At the front line of the "European refugee crisis" (part 1). *Anthropology Today* 32(3), 5-9.
- Papataxiarchis, E. (2016). Being "there": At the frontline of the "European Refugee Crisis" (part 2). *Anthropology Today* 32(3), 3-7.
- Scollon, R., & Scollon, S. (2003). *Discourses in Place: Language in the Material World*. London: Routledge.
- Stroud, C., & Mpendukana, S. (2009). Towards a material ethnography of linguistic landscape: Multilingualism, mobility and space in a South African township. *Journal of Sociolinguistics* 13(3), 363-386.
- Stroud, C. (2016). Turbulent Linguistic Landscapes and the Semiotics of Citizenship. Στο R. Blackwood, E. Lanza, & H. Woldemariam (Επιμ.), *Negotiating and Contesting Identities in Linguistic Landscapes* (3-18). London: Bloomsbury.
- Χριστουλάκη, Δ. Ν. (2017). *Συνθήματα με έμφυλο και σεξουαλικό περιεχόμενο στο γλωσσικό τοπίο της Μυτιλήνης*. Αδημοσίευτη διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Μυτιλήνη.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

THE BEST NATION IS IMAGINATION ©